

Уроки української революції С. – активний працівник Острозького повітового комітету охорони пам'яток мистецтва і старовини (ОСТРУКОПИС). За його безпосередньої участі врятовано від загибелі цінні архівні і книжкові зібрання, історичні і мистецькі колекції із замків, маєтків, монастирів, установ Острога, Дерманя, Межиріччя, Новомалина, Плужного, Славути та ін.

Після 1920 р., як і інші діячі *Братства імені князів Острозьких*, С. був усунутий новою польською адміністрацією від музейної роботи. Подальша доля невідома.

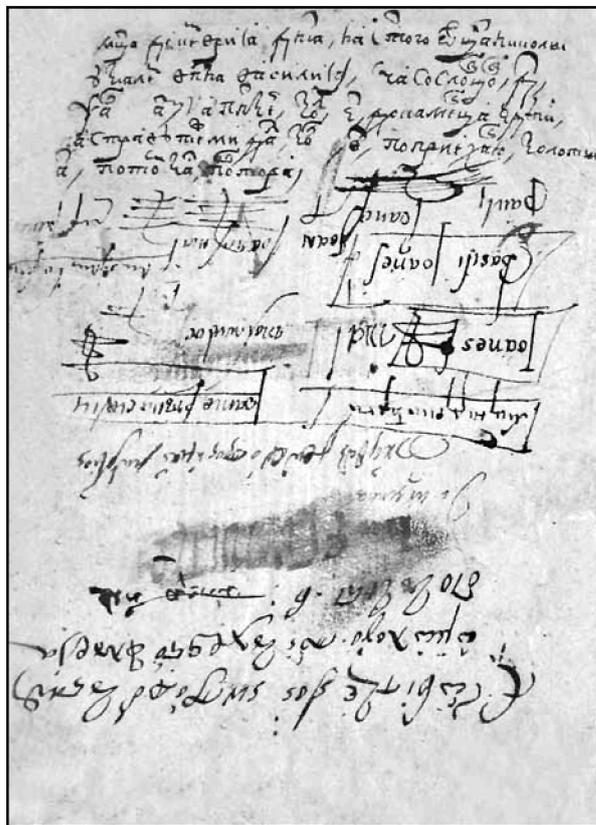
Праці Струминського М.: Из Острожской старины. – Сергиев Посад, 1916; Реставрация замка князей Острожских в г. Остроге // Вольнские епархиальные ведомости. – 1917. – № 5-6. – С. 10.

Література: Гаврилюк С. Історичне пам'ятниковознавство Волині, Холмщини і Підляшшя (XIX – початок XX ст.). – Луцьк, 2008. – С. 230, 409, 432.

Микола Манько

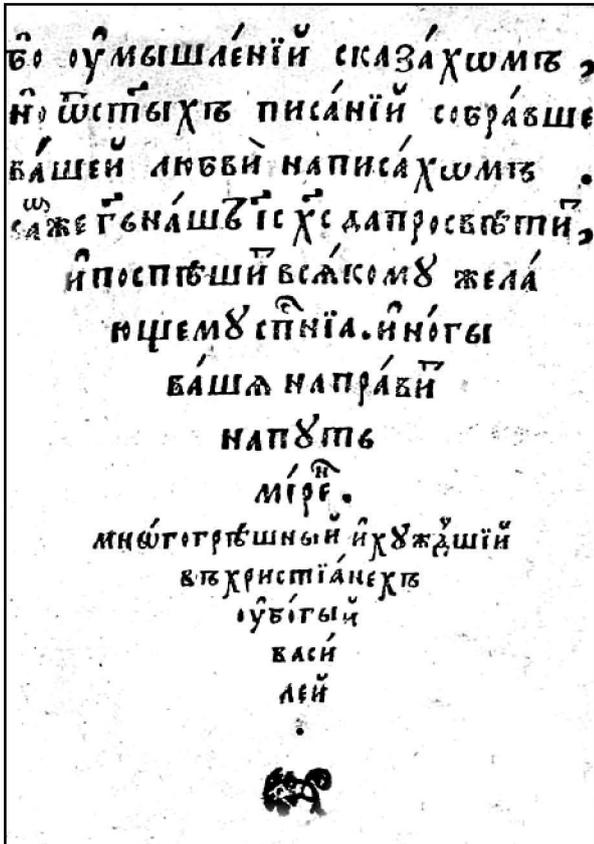
**Суразький –
Малюшицький Василь**
(* сер. 50-х рр. XVI ст. –
† між 15.01.1604 та 4.06.1608)

Український культурний діяч, полеміст, член Острозького культурно-освітнього гуртка, близький до князя *В.-К. Острозького*. Сам підписувався “многгрѣшный и худший в христианах убогий Василий” “ВА”. Сучасники (*І. Потій, М. Смотрицький, К. Сакович, І. Кунцевич*) завжди називали його Василем Суразьким. С. часто ототожнювали з *Кліриком Острозьким*, відтак існували гіпотези про те, що під цим ім'ям ховались *М. Смотрицький, І. Борецький, Г. Дорофєйович*. На думку *І. Мицька*, це – шляхтич Василь Андрійович Малюшицький, батько його був власником Суража, обіймав посаду

Запис про отримання від “пана Василя” (Суразького) острозьких видань для продажу

королівського писаря. Сам же він служив у 1575-1581 рр. у князя *В.-К. Острозького*. *І. Потій* в “*Антиризисі*” (1600). називав його “пан Василій староста Суражский”. Одночасно виконував обов'язки доглядача Острозького шпиталю. У документах Кременецького земського суду фігурує як “старший строитель и патрон шпиталю Острожского и всех имений до того належачих” (1593-1607). Імовірно, брав участь у підготовці до друку *Острозької Біблії*. Дослідники вважають, що С. міг готувати до друку “*Псалтир з возслідуванням*” (1598), “*Маргарит*” *Іоана Золотушого* (1595); також міг бути укладачем та редактором “*Книжниця*” (в 10-ти розділах) (1598). Вершиною полемічної діяльності С. є “*Книжниця*” (в 6-ти розділах) (1588), високо оцінена *І. Вишенським*.

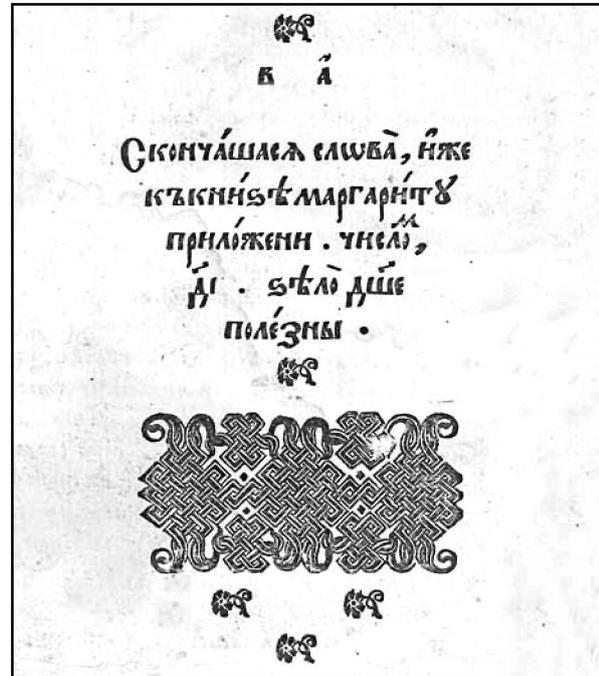

Підпис Василя (Суразького)
у "Книжиці" (в 6 розділах). Острог, 1588

Якщо ототожнити якогось острозького богослова Василя, що близько 1590 р. вів диспут з єзуїтами, з С., то можна дійти висновку про його активну участь у публічному житті Острога. Під 1608 р. С. згаданий як померлий. Інвентар 1620 р. зафіксував у Суражі дім пана Малюшицького, можливо, родича (брата) С.

Твори: [Суразький (Острозький) Василь]. Книжиця в шести розділах. – Острог, 1588; [Суразький (Острозький) Василь]. Сіа книга правило истиннаго живота христіанского наричатися достойна. – Острог, 1598; О единой вере / Соч. острожско-священника Василия 1588 года // Памятники полемической литературы в Западной Руси. – 1882. – Кн. 2. – Столп. 600-938. [Текст Книжиці в шести розділах Василя Суразького (Острозького) за вид. 1588 р. (без початку)].

Література: Атаманенко В. Василь Суразький // Острозькі просвітники XVI-XX ст. – Острог, 2000. – С. 98-107; Возняк М. С. Історія українсь-

Ініціали "В А" Василя Суразького
у "Маргариті" (Острог, 1595)

кої літератури: У 2-х кн. – 2-ге вид., випр. – Львів, 1992. – Кн. 1. – С. 400-401, 465-466; Грушевський М. С. Культурно-національний рух на Україні в XVI-XVII віці // Духовна Україна: Зб. тв. – Київ, 1994. – С. 186; Завитневич В. З. "Палинодия" Захарии Копыстенского и ее место в истории западно-русской полемики XVI и XVII вв. – Варшава, 1883. – С. 56-59, 90-107; Исаевич Я. Д. Острожская типография и ее роль в межславянских культурных связях // Федоровские чтения. 1978. – Москва, 1981. – С. 34-46; Копержинський К. Український письменник XVI ст. Василь Суразький // Наук. збірник за рік 1926. ВУАН. – Київ, 1926. – С. 38-72; Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 100; Його ж. Чар архівних свідчень. Матеріали до біографій славетних публіцистів // Жовтень. – Львів, 1987. – № 3. – С. 85-86; Його ж. Український писатель-полемист Василий Суразький – сподвижник Ивана Федорова // Федоровские чтения. 1979. – Москва, 1982. – С. 18-23.

Віктор Атаманенко

вріѣмѣ ѿступіша ѿправосла-
внихъ патріархъ, іъзвѣржени
быша ѿпервенства свієго •
листъ, 123 •

ЧЕТВЕРТЕ

А ѿпрієнкахъ и баранскъ
таже вмѣсто тѣмъ иудеомъ
на вріѣмѣ оузаконено было •
ѿ истинно причастіи бжтвѣна
тѣла хва, и животворящїа
крѣви его. **В**неже и ѿдержавши
иначе претворати преданїа
црковнаа • листъ, сдї •
Госудѣтнемъ постѣ латинско
листъ, скг •

Гако неподобаєтѣ въ всемъ
постѣ стѣмъ чотырдесятницї
повсѣ дни бжтвѣнаа служби
творити, рекше, свершенїа
анпергѣи з кромѣ бсудѣтїи

СІА КНИЖИЦА СОДЕРЖИТЪ

ВІСЬМЬ . ПЕРВІЕ .

О^дЄДИНО^иИСТИННОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ
ВѢРѢ, ГОСПОДЬСКОЙ СОВОРОНОЙ АПЛВСКОЙ
ЦРКВИ. ШКОДА НАЧАЛО ПРИМАЛА,
И КАКО ПОВСЮДА РАСПОСТРЕСА .

ВТОРОЕ

О^дИ^сХОЖДЕНІИ ОУТѢШИТЕЛНАГО
ПАРАКЛІТА ВСЕСІАГО ЖИВОТВОРА
ЩЕ ДУХА, ШОЦА ЄДИНА, А НЕ ШОСНА .

ТРЕТІЕ

О^дПЕРВЕНСТВѢ РИМТЪСТЕМѢ,
И О^дСТАРШЕНСТВѢ ЕП^ИПА ИХЪ .
ВНЕМЖЕ ИВАРЛАМА КАЛАБЕРСКАГО
КТОУЧИТЕЛЮ РИМСКОЮ ЦРКВИ
ФРАНЦЕЗСКО^и ОТОЖЕ ПОСЛАНІЕ .
ЛИСТЪ , РІКВ .

НАКОНЦОУ ШКОРОНИКЪ И ВѢСТНО
ОУКАЗАНІЕ, КАКО ЛАТІИНИ И ВКОЕ